

SVAR PÅ INTERPELLATION FRÅN ANITA BRODÉN (L)

Interpellanten väcker en mycket viktig och angelägen fråga och efterfrågar också information och kunskap för att vi ska kunna vidta rätt åtgärder. Jag väljer därför i mitt svar att ge en bild av vad Alingsås kommun gör för såväl våldsutsatta vuxna som barn för att debatten ska bli så bra som möjligt. Jag ger också några avslutande reflektioner som svar på grundfrågan i interpellationen.

Övergripande arbete

Alingsås kommun har genom socialförvaltningen en tydlig struktur för arbetet med våld i nära relationer. Samverkan sker strukturerat och på övergripande nivå finns en grupp med representanter från samtliga enheter. Gruppen arbetar både med det strategiska arbetet och med att vara specialister i frågan på respektive enhet inom socialförvaltningen. På enheten för vuxna finns ett team som arbetar specifikt med ärenden där våld förekommer. Socialförvaltningen samarbetar också med integrationsenheten på Kultur- och Utbildningsförvaltningen som bedriver ett förebyggande arbete med information och gruppverksamhet för nyanlända. Socialförvaltningen säkerställer kompetensen genom att samtliga medarbetare genomgår en utbildning om våld i nära relationer samt en utbildning om hedersrelaterat våld. Frågan har också varit uppe i frivillignätverket förvaltningen samordnar.

Stöd till våldsutsatta

Förvaltningen träffar personer som redan är eller har varit utsatta för våld. De insatser som finns är allt ifrån råd och stöd till akuta placeringar där en våldsutsatt behöver skydd samma dag. Socialförvaltningens enheter samverkar nära i de fall där det förekommer våld mot en förälder. Det finns en uppbyggd nära samverkan med skola, sjukvård, polis och andra myndigheter i akuta situationer.

När det framkommer att en person är våldsutsatt påbörjas en kartläggning om vad som har hänt. Information om våld kan inkomma både genom ansökan från den enskilde eller genom anmälan. Personen får information om vad våld är och en riskbedömning görs. De våldsutsatta kan behöva långsiktigt stöd och i vissa fall behövs en säkerhetsplanering göras. Vid hög risk för upprepat våld eller dödligt våld sker ofta en placering i skyddat boende samma dag om personen inte själv har en säker lösning.

I merparten av de ärenden som handläggs behövs inte skyddat boende. De flesta ärenden får en råd- och stödkontakt med socialsekreterare. Här ingår individuellt anpassat stöd som kan bestå av:

- att lämna en våldsam partner
- stöd i uppbrottsprocessen
- information om och hänvisningar till andra verksamheter, framförallt Kvinnojouren Olivia
- stöd för att göra polisanmälan
- stöd i rättsprocesser
- stöd i kontakten med andra myndigheter

Socialsekreteraren gör kontinuerliga riskbedömningar och samverkar genom SIP (samordnad individuell plan) med andra inblandade myndigheter för att personen ska få rätt stöd. I vissa fall, för särskilt sårbara våldsutsatta, används insatsen boendestöd. Insatsen utförs av boendestödjare med spetskompetens inom våld i nära relationer.

Stöd till våldsutövare

Förvaltningen arbetar även med våldsutövare. Inom kort kommer kommuner få ett utökat ansvar för just denna målgrupp. Alingsås kommun samverkar med Utväg som är ett myndighetssamverkande kompetenscenter mot våld i nära relation. Samverkande myndigheter är Hälso- och sjukvården, Socialtjänsten, Polisen, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten. Utväg kan bistå med handledning till personal samt med behandlande insatser. Målet med metoden är att få våldet hos den enskilda förövaren att upphöra.

Boende

Det finns flera olika möjligheter för tillfälliga boendelösningar för våldsutsatta personer. Förvaltningen samverkar och har avtal med kvinnojouren Olivia. Social förtur kan beviljas för personer som kan bo kvar i Alingsås och våldet har upphört.

När det gäller tillfälliga bostadslösningar används, vid behov, jourlägenheter i Alingsås till de våldsutsatta. I vissa fall kan förövare flytta till en jourlägenhet så att den våldsutsatta och barnen kan bo kvar i sitt hem. Våldsutsatta med psykisk ohälsa, missbruk eller funktionsnedsättning kan få stödboende i Alingsås. Både för jourlägenhet och stödboende krävs att våldet i alla former har upphört samt att risken för upprepat våld har bedömts som låg.

Socialnämnden i Alingsås ingår i ett nätverk med cirka 60 andra kommuner där möjlighet finns för våldsutsatta enskilda och familjer att flytta till annan kommun. I Alingsås sker under ett normalår ungefär två utbyten åt vardera håll per år, det vill säga att två familjer/personer flyttar och två tas emot. Denna möjlighet hjälper utsatta att kunna lämna skyddade boenden och återgå till en mer normal vardag och ett självständigt liv.

Heder

Samtliga medarbetare på socialförvaltningen ska gå en utbildning om hedersrelaterat våld. Arbetet med våld i hederns namn fungerar på samma sätt som beskrivits ovan men med skillnaden att det oftare handlar om flera förövare och till viss del andra brott. Inom GR har man skapat ett resurscenter riktat mot hedersrelaterat våld som kommunen anslutit sig till, vilket kommer bli ett bra stöd i dessa frågor.

Olivia

Socialförvaltningen har ett avtal med kvinnojouren Olivia. De gör stora insatser för kvinnor och barn i Alingsås, både de som Alingsås kommun placerar och andra boende inom kommunen. De står också för kunskapsspridning.

Den utsatta kan ha låg självkänsla, dålig hälsa och ofta har den ett begränsat nätverk. För dessa personer gör kvinnojouren Olivia mycket arbete. Hittills i år har fyra kvinnor bott (eller bor fortfarande) på Olivia. Hur länge personerna bott där varierar mellan åtta och 102 dagar.

Utväg

Socialförvaltningen har avtal med Utväg för att våra kommuninvånare som är utsatta eller har varit utsatta för våld ska få specialiserat stöd. Man vänder sig också till våldsutövare och barn/unga som upplevt våld i hemmet. Man kan få stöd både individuellt och i grupp och all kontakt är kostnadsfri.

Att upptäcka våldsutsatta barn

Barn som upplever våld kan bli synligt för att barnet visar symptom och tecken på att barnet inte mår bra, eller har fått skador till följd av våld. Det kan vara någon utanför familjen som bevittnar våldet, eller så kan barnet själv berätta. Enligt en nationell undersökning har så många som 45 procent av alla våldsutsatta barn (sexuella övergrepp inte inräknat) berättat om våldet för någon. I de flesta fall berättar barnen för syskon eller en jämnårig vän, men vart tionde barn berättar om våldet för en professionell inom skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård eller ungdomsmottagning. Förskola och skola är speciellt viktiga arenor för att upptäcka barn som har varit utsatta för våld på olika sätt. Fungerade rutiner för att uppmärksamma våldsutsatthet vid hälsosamtal och rutiner för hur man hanterar orosanmälan till socialtjänsten, är viktigt för att barn som upplever våld ska få det skydd och stöd som de behöver.

Socialtjänstens uppdrag för våldsutsatta barn

Socialtjänsten har en central roll att ge insatser till barn som upplever våld. Det handlar både om att upptäcka utsatta barn, utreda deras situation, skydda dem och att förhindra att de utsätts igen, och om insatser för att begränsa skada, det vill säga motverka våldets negativa effekter på kortare och längre sikt. Det handlar också om att bedöma vilken typ av stöd eller behandling som kan behövas för att förbättra föräldrarnas omsorg om barnet.

Vid orosanmälan ska en skyddsbedömning alltid göras. Genom att fokusera på eventuell våldsutsatthet får socialsekreteraren en uppfattning om det föreligger akut risk för barnets liv och hälsa. Detta prioriteras alltid och skyddsåtgärder ska sättas in omedelbart när så bedöms nödvändigt. En sådan åtgärd handlar om att säkerställa att våldet inte kan fortgå, oftast genom att placera barnet i en annan och trygg miljö.

Barnahus Älvsborg

Socialförvaltningen i Alingsås har avtal med Barnahus i Älvsborg. Barnhuset samarbetar med socialtjänsten, sjukvården, polis, och åklagare gemensamt för att barn som utsätts för våld eller övergrepp, får ett tryggt, samordnat och rättssäkert bemötande. Syftet med Barnahus är att i en trygg, barnvänlig miljö låta barn som misstänks vara utsatta för våld och övergrepp vara i centrum för utredningsprocessen. Barnet ska slippa slussas runt mellan olika myndigheter och inte behöva upprepa sin historia för flera personer.

Tryggare barn

Vi arbetar med föräldrastödsprogrammet Tryggare barn som är en kurs i s.k. 'lugnt föräldraskap' där fokus ligger på att stärka relationen och att förebygga risksituationer mellan barn och föräldrar. Programmet riktar sig till föräldrar inom socialtjänsten som har fått en orosanmälan om våld eller kränkning mot barn. Insatsen ska erbjudas till de familjer där anmälan beskriver att barnet lever i någon form av våldsutsatthet. Insatsen behöver inte föregås av en utredning.

Signs of safety och socialförvaltningens säkerhetsteam

Signs of safety är en metod för att arbeta med utsatta barn med fokus på trygghet och säkerhet. Det är ett lösningsorienterat, styrkebaserat arbetssätt som inkluderar barnet och barnets familj och nätverk i processen.

Sedan hösten 2020 pågår en intensiv och heltäckande implementering av Signs of safety inom barnvården på Socialförvaltningen. En del av denna är två nyinrättade säkerhetsteam, som består av fyra medarbetare och en arbetsledare. Säkerhetsteamets uppdrag är att utifrån konkreta och handfasta metoder arbeta med säkerhetsplaneringar i ärenden där det finns stark oro för ett barns hälsa och där socialtjänsten överväger att placera barnet utanför hemmet alternativt överväger att låta ett placerat barn flytta hem.

Statistik orosanmälningar, barn och unga i Alingsås

Nedan beskrivs statistik avseende orosanmälningar till socialförvaltningen för åren 2018 – 2021. För år 2021 är statistiken inhämtad till och med den 10 maj.

Kolumnen 'oro för barn/ungdom' kan innehålla ett flertal olika orosaspekter. Exempelvis kan ett barn/ungdom som inte går till skolan hamna under denna kolumn och det är först när socialförvaltningen inleder utredning och påbörjar en undersökande dialog som det kan framkomma att den egentliga orsaken bakom skolfrånvaron är att det förekommer våld i hemmet.

Vi ser att i en omfattande del av ärenden som leder till en beslutad insats så förekommer det någon form av våld i familjen vilken inte alltid har föregåtts av en orosanmälan kopplat till våld.

Vi ser även att många familjer som får insats har barn med någon form av neuropsykiatrisk diagnos. Forskning har visat att denna grupp av barn löper högre risk att utsättas för våld inom familjen i jämförelse med barn som inte har en diagnos.

Nedan statistik visar en generellt ökande trend avseende orosanmälningar till socialförvaltningen som är kopplade till våld eller övergrepp.

	<i>Totalt antal aktualiseringar</i>	<i>Oro för barn/ungdom</i>	<i>Våld i nära relationer</i>	<i>Bevittnar våld i hemmet</i>	<i>Misshandel fysisk/psykisk</i>	<i>Sexuella övergrepp</i>
2018	1189	714	1	54	93	10
2019	1454	539	6	49	85	8
2020	1428	523	52	82	88	25
2021	437	189	18	45	30	12

Avslutande reflektion

Som framgår av ovanstående görs mycket kopplat till våld redan idag inom Alingsås kommun och inom civilsamhället. Socialförvaltningen arbetar utifrån ovanstående moment och kommer fortsätta utveckla arbetet och kompetensutveckla personal allt eftersom kunskapen och forskningen om våldet, dess mekanismer, konsekvenser och insatser utvecklas. Vilken effekt pandemin kommer att ha på våldsutvecklingen är osäker men mycket pekar på att våldet i nära relation ökar. Verksamheter som möter barn och unga men även vuxna behöver ha kompetens att upptäcka våld och våga fråga, så att fler får rätt stöd hjälp och skydd i tid. Fler lågtröskelinsatser skulle också kunna utvecklas och ges utan föregående utredning.

Det är också viktigt att fortsätta utveckla samverkan mellan kommun och region för tidig upptäckt samt att tillhandahålla verksamma insatser efter behov.

Alingsås 2021-05-24

Daniel Filipsson (m)

Kommunstyrelsens ordförande